

Rom 9 - Innledning

Innhold: Evangeliets grunnsannhet; at vi frelses bare gjennom Kristus, stadfestes og understrekes ennå mer. 1: Ved at Paulus utdyper sin sorg over det vantro Israel (v. 1-5). 2: Ved at han viser at Guds løfter til det gamle paktsfolket ennå står ved makt, selv om de ikke alle er sanne israelitter. For selv i Israel har det også alltid finnes noen utvalgte løftets barn (v. 6-13). 3: Ved at han viser at Gud har en majestetisk rett til å utvelge til frelse hvem han vil (v. 14-29). Og 4: Ved at Gud har utvalgt troens vei, har hedningene, som har gjort minst for å oppnå rettferdighet, mottatt frelse ved tro. Mens derimot Israel, som virkelig har stridd for å oppnå rettferdighet, ikke har fått den, fordi de ikke søkte den gjennom Kristus (v. 30-33).

Fra og med det niende kapitlet begynner et spesielt og nytt avsnitt i brevet. Dette avsnittet omfatter kapitlene 9, 10 og 11. Hovedinnholdet i dette spesielle avsnittet er jødernes forkastelse og hedningenes utvelgelse, som en ny stadfestelse på at rettferdigheten ved tro er den eneste som gjelder innfor Gud. Dette er da apostelens hovedbudskap. Og under dette tar han så på nytt opp, og belyser her grundigere, det spørsmålet han allerede har berørt i kap. 3: 3-4; om Gud ennå er trofast mot sin gamle pakt med Israel, - nå som frelsen etter evangeliets lære bare fås ved troen på Kristus. En nærmere utlegning av dette forholdet hadde den aller største betydning. For det måtte jo nødvendigvis være særdeles hardt for jødene å få høre nå at alt deres strev for å oppnå frelse var nytteløst. De tenkte jo ikke minst på hvordan dette kunne stemme med alle de herlige løftene han tross alt hadde gitt dem. Nå sier Paulus at de er ikke sanne israelitter på grunn av det de er etter kjødet. Men at Gud helt fra begynnelsen bare hadde gitt løftet om frelse til troens barn osv. Hvis Paulus ikke hadde minnet dem om dette, ja, innprentet dem det slik, ville de jo alltid låst seg i denne problemstillingen: Enten har Gud brutt pakten med oss. Eller, fordi dette ikke kan være mulig, må evangeliet være falskt.

Men da viser Paulus først at ikke alt som har navn av Israel var forkastet, men bare de som ikke trodde. Dernest at det alltid har finnes en hellig rest, noen levende Guds barn blant dem, som ble frelst. Og for det andre: at når Israel omsider omvender seg, når "fylden av hedningene er kommet inn", så skal også de bli frelst ved troen på den Frelseren de nå har forkastet. Det er dermed dem selv som har brutt pakten, og ikke Den Hellige Gud. I det andre og tredje kapitlet har Paulus vist at de ikke oppfylte lovpaktens krav, men var syndere. Og da kunne de ikke bli rettferdige gjennom lovgjerninger. Når de nå også forkastet den Frelseren de hadde fått løfte om, så var det jo i full overensstemmelse med Guds pakt med dem, at de nå ble forkastet. Deres forkastelse var dermed bare en bekreftelse på Guds sannferdighet og trofasthet mot sine ord til Israel. Dette viser han med å sitere mange ord fra deres hellige skrifter. Dette er innholdet i de tre kapitlene vi nå har foran oss.

Spesielt når det gjelder det niende kapitlet, er det viktig å legge godt merke til hvordan kapitlet begynner, og hvordan det slutter, for at vi skal få den rette oppfatningen av budskapet. Det første som kaster lys over hva det er apostelen vil forkynne gjennom de ellers temmelig gåtefulle og anstøtelige ordene i dette kapitlet, er at vi vet hva det var tankene og hjertet hans var opptatt med når han skrev dette. Bare jeg vet hva han var opptatt av, da forstår jeg også det han taler om. Han begynner kapitlet med å utøse det som nettopp nå ligger ham på hjertet. Og i de første versene i det tiende kapitlet er det på nytt samme nød som strømmer ut fra hjertet hans. Det det gjelder er at han "har en stor sorg og stadig nød i sitt hjerte" for sine brødre i Israel. Og hvorfor? Jo, han sier "For jeg kan bevitne at de har nidkjærhet for Gud, men ikke med sann erkjennelse. Fordi de er uvitende om Guds rettferdighet og søker å bygge opp sin egen rettferdighet, har de ikke underordnet seg Guds rettferdighet". Dette er den store og stadige nøden som har grepet hjertet hans når han skriver dette kapitlet.

Det var disse hans "landsmenn etter kjødet, de som er israelitter. Dem tilhører barnekåret (etter Abrahams utvelgelse), herligheten, paktene, lovgivningen, gudstjenesten og løftene. Også fedrene tilhører dem, og fra dem er Kristus kommet etter kjødet". Dette var det sørgelige forholdet; at disse hans brødre av Israel, som hadde de hellige Guds menn som fedre, selv om de hadde nidkjærhet for Gud og søkte rettferdigheten, likevel kom til å gå evig fortapt. Bare fordi de ikke underordnet seg Guds rettferdighet, men selv ville tilkjempe seg rettferdigheten gjennom egne gjerninger. Det var dette tyngende forholdet han hadde for øynene når han skrev dette. Og mot dette ulykkelige og hardnakkede selvrettferdighets-strevet kjente apostelen ikke noe sterkere middel enn å holde fram for dem Guds frie og evige, urokkelige utvelgelse - som det ikke nytter å kjempe for å oppnå.

Derfor møter han sine brødres ulykkelige strev med denne holdningen: Han sier: Dere strir mot Guds evige utvelgelse av bare nåde. Da er det jo ikke mulig at dere kan bli frelst! Gud har bare utvalgt til frelse dem som søker den gjennom Kristus. Og dere søker den gjennom deres gjerninger! Derfor må dere jo bli forkastet! Dere tenker at vi er jo Abrahams barn, det utvalgte folket. Vi har loven, gudstjenesten og løftene. Skulle ikke vi bli frelst, da måtte jo Gud bryte sin pakt med oss! Å nei, riktignok står Guds ord til dere ennå ved makt. Men husk: "ikke alle som stammer fra Israel, er virkelig israelitter. Det vil si; ikke de som er kjødets barn, er Guds barn, men løftets barn blir regnet til ætten" (v. 6, 8).

Se hvordan Gud fritt utvelger, sier Paulus. Han viser til eksempler gjennom patriarkenenes sønner som skulle arve Abrahams velsignelse. Blant Abrahams sønner var det bare "løftets sønn", Isak, som ble utvalgt: "I Isak skal din ætt bli kalt". Og av Isaks sønner utvalgte Gud den yngste framfor den eldste, "mens barna ennå ikke var født, og hadde verken gjort godt eller ondt". Dere ser at Guds utvelgelse er fullstendig fri og uavhengig av noen menneskelig fortjeneste. For her skjedde det altså før barna var født, og verken hadde gjort godt eller ondt "for at Guds plan etter utvelgelsen skulle stå fast, ikke av gjerninger, men ved ham som kaller" (v. 11). Slik taler apostelen her. Og han bruker ennå flere ord og eksempler som taler om Guds frie utvelgelse. Som da Gud sier til Moses: "Jeg skal miskunne meg over den jeg miskunner meg over, og jeg skal være barmhjertig mot den jeg er barmhjertig mot".

Gjennom slike ord kommer så Paulus fram til denne konklusjonen på hvordan vi blir frelst: "Så kommer det da ikke an på den som vil, heller ikke på den som løper, men på Gud som viser miskunn" (v. 16).

Han sier mao. at; det hjelper ikke å ville tilkjempe seg frelsen etter det en selv tror er veien, eller med noen som helst innsats fra oss selv. Gud frelser hvem han vil! Det avhenger av Guds frie utvelgelse! Dette var jo særdeles anstøtelige ord. Men Paulus venter ennå litt med å gi oss løsningen på gåten. Isteden nevner han et ennå mer uforståelig eksempel: "Skriften sier til Faraos: Nettopp til dette har jeg reist deg opp: at jeg kan få vise min kraft på deg, og for at mitt navn skal bli forkynt over hele jorden". Og så føyer Paulus til: "Derfor forbarmer han seg over den han vil, og forherder den han vil" (v. 17-18). Nå var apostelen forberedt på at de som leste dette ikke lenger holdt ut denne harde talen, men ville reise seg og svare: "Hva mer har han da å klage over? For hvem kan stå imot hans vilje?" (v. 19). Men Paulus viker ikke en hårsbredd tilbake. Han svarer like upåvirket: "Menneske, hvem er du som tar til motmæle mot Gud? Kan det som er forment, si til den som forment det: Hvorfor har du laget meg slik? Har ikke pottemakeren makt over leiren, slik at han av samme leirklump kan lage et kar til ære og et annet til vanære?"

Her taler Paulus som om han vil si: Du skal være fornøyd, enten Gud har bestemt deg til frelse eller til fordømmelse. Er det noe som kan være mer knusende for den stolte selvrettferdigheten hos Adams barn, enn å høre slikt? Og det er helt sikkert at hvis ikke Gud gir oss sin nåde, men bare gjengjelder oss etter vår fortjeneste, så er han dermed fullkommen rettferdig når han ikke vil la oss få oppleve den frelsesveien han har tilbudt oss, men bare handler med oss etter loven. Han gjør ingen urett mot oss. Vi har ikke noe som helst grunnlag for å motsi ham, om han vil gå i rette med oss. Men Paulus går tilbake til eksemplet han har nevnt, om Faraos, og viser det beretningen om Moses også sier oss; at Gud "i stor langmodighet holdt ut med vredens kar som (bare på grunn av sin egen selvsikre mangel på omvendelse) var gjort fullt ferdig til ødeleggelse". Han viser at Herren ikke straks gjorde av med sine motstandere, men forsøkte med mange gjentatte advarsler, med landplager og med under, å formane sterkt til å vende om. Men når alt var forgjeves, når "Faraos forherdet sitt hjerte" (2Mos 8: 32), da falt til slutt dommen: Jeg skal forherde Faraos hjerte; jeg skal gjøre ham til et varselstegn for hele verden. Av dette skal andre lære å frykte mitt navn. Og når alt dette nevnes, ligger det også her en antydning om hva som venter jødene på grunn av deres harde motstand mot evangeliet.

Etter at han har gitt sine lesere stor bekymring med disse anstøtelige ordene om utvelgelse og forkastelse, gir han til slutt selv løsningen på alt han har villet forkynde med dette. Det gjør han i v. 30-32. Der sier han klart og utvetydig: "Hva skal vi da si? At hedningene som ikke jaget etter rettferdighet, har fått rettferdighet, men det er den rettferdigheten som er av tro. Men Israel som jaget etter rettferdighetens lov, har ikke grepet rettferdighetens lov. Hvorfor? Fordi de ikke søkte den ved tro, men ved lovgjerninger. For de snubler over snublesteinen". Det er dette som forklarer oss hele målet med budskapet i kapitlet vårt. Med sin støtende tale om utvelgelse og forkastelse har Paulus rett og slett villet sprengt egenrettferdighetens grunnvoll. Han sier: Her hjelper ingen ting. For

dere strir mot Guds evige rådslutning. Gud har utvalgt troens vei - ikke gjerningenes. Hedningene, som ikke jaget etter rettferdighet, de har fått rettferdighet straks de stod hjelpeløse og ba om nåde, og i tro fikk motta (annamma) Kristus som sin frelse.

Men Israel, som har loven og gudstjenesten, og har "jaget etter rettferdighet", de har ikke fått motta den. Bare fordi de ikke søkte den ved tro, men gjennom lovens gjerninger. De som har vært fromme er blitt forkastet, mens de som har levd et vilt liv, de har fått nåde -. Alt bare fordi de første ikke hadde bruk for nåden, mens de siste nettopp søkte nåde. Og Gud hadde fra evighet av besluttet å bare gi sin frelse til dem som søkte nåde gjennom Kristus. Hvis vi derimot glemmer dette evige Guds nådevalg, blir denne Guds regjeringsform virkelig støtende; dette at hedningene, tollere og skjøgger bare ved tro skulle gå inn i himmelen - og de alvorligste lovhelgnene bare på grunn av vantro skulle bli stengt ute. Men hva vil du gjøre? Slik var det besluttet før verdens grunnvoll ble lagt; at fordi alt kjød på jorden var fortapt på grunn av synden, skulle vi frelses av bare nåde gjennom Sønnen. Det er ikke lett å ta opp kampen med ham "som med sin hånd har grunnfestet jorden, og med sin høyre hånd har utspent himmelen". Han er altfor stor og mektig for oss. Han forbarmer seg over hvem han vil. Han utvelger hvem han vil. Og nå har det behaget ham å utvelge dem som tror i den enbårne Sønnens navn, og å forkaste dem som vil nå himmelen i egen kraft.

Dette er hovedsaken i kapitlet vårt. Her tales nok om hvilke konkrete personer i Israel som ble utvalgt til å arve løftet som ble gitt til Abraham (v. 6-13), og om hvordan hedningene ble tatt opp i Guds nådepakt (v. 24-33). Men vi har nå sett av hans egen forklaring at hans egentlige siktemål ikke er å tale om at spesielle folk eller personer er blitt utvalgt. Han har bare brukt disse som eksempler på Guds frie utvelgelse. Nei, den utvelgelsen det egentlig tales om her, omfatter alle som tror på Kristus, både av jøder og hedninger. Apostelens hovedbudskap var at Gud har utvalgt troens vei, og ikke gjerningenes, - Kristi fortjeneste, og ikke vår. "Her er det verken greker eller jøde, omskåret eller uomskåret, - men Kristus er alt og i alle".

Når vi nå har sett hele siktemålet med dette kapitlet, vil det bli lettere for oss å forstå meningen i de forskjellige delene av det, og ordene, som vi nå vil se nærmere på. Må Gud være oss nær i dette, og velsigne oss!